

ПЕРЕДМОВА

«ГЕНЕРАЛИ ПІЩАНИХ КАР'ЄР»

Вони сповнені розчарування і гіркоти, бо їх зрадили ті, від кого вони чекали турботи і любові. Вони агресивні, бо їх відкинули. Вони принижені і їх використовують, тому що їх нікому захистити. Вони крадуть, щоб вижити. Вони вживають наркотики, щоб заглушити біль.

*Вони мають безладні сексуальні зв'язки,
щоб знайти кохання.*

*Вони всього лише діти,
які хочуть бути щасливими...*

Ми часто їх бачимо поруч із собою і називаємо «Генералами піщаних кар'єр», згадуючи пісню з однойменного фільму, яка прошибає до сліз. Звідки вони з'являються і куди зникають? Діти вулиці «лихих 90-х». Всі розуміють, що це прояв життя нашого порочного суспільства, в якому зло є його нормою, а на головний п'єдестал поклоніння підняті гроші, великі гроші. Ми стаємо мимовільними свідками того, як це зло торжествує в навколишньому світі:

«І побачив Господь, що велике розбещення людське на землі, і що всі думки та думки серця їхнього були злом у всякий час»

(Бут. 6: 5).

Згідно з даними офіційної статистики на 2004 рік, в Україні налічувалося 27 тис. безпритульних дітей. За даними різних недержавних установ їх було понад 200 тис. Крим давно став місцем, куди прагнули приїхати влітку і взимку такі діти, щоб знайти для себе трохи їжі і місце

під ласкавим сонцем. Вони стають частиною таємного життя нашого суспільства.

Вони не вчаться в школі і часто мають у свої 14 років освіту 2-4 класу. Вони не доїдають, а якщо і їдять вдосталь, то тільки те, що доведеться, при цьому вживаючи алкоголь, нікотин та наркотики. Однак державні установи не в змозі впоратися зі зростаючою проблемою, і багато дітей сьогодні ще опиняються без нагляду. Тут завжди була потрібна допомога суспільства.

Якщо не втручатися, то кожному з цих дітей доведеться зустрітися з хворобами та передчасною смертю, насильством та ранньою вагітністю, в'язницею та психіатричною лікарнею. На них із радістю чекають наркаторговці та ділки жебрацтва, сутенери та банди підлітків.

Ми не повинні залишатися осторонь спільних проблем. Ми можемо мати силу перешкодити впливу зла на своє життя і життя тих, хто навколо нас. І в наших руках може бути потужна зброя, що може перемагати зло. Як її знайти? Про це Ви дізнаєтеся, перегорнувши сторінку.

РОЗДІЛ 1

ЗА ЗАВІСОЮ «ІНШОГО» ЖИТТЯ

Орлиця гордо сиділа на товстій гілці найвищого дерева в окрузі. Її гострий погляд виглядав здобич на полі, яке простягалося попереду і впиралося в пагорб, вкритий невеликими хвойними деревами. За пагорбом височіла скеля з рідним гніздом і пташеням, яке дорослішало і вже набувало вигляду орлятка. Їй не було жодного діла до людини, що причаїлася далеко за невеликим ріденьким кущем та спостерігала за нею в оптичний приціл. Вона давно засвоїла урок, що в цьому світі кожен живе своїм життям...

1

1998 рік. Україна. АР Крим. Сімферополь.

Пес стояв на задніх лапах, притиснувши до грудей передні, біля прилавка з ковбасними виробами на невеликому ринку, що розташувався серед кварталу багатоповерхових будинків. Це був звичайний бродячий пес. Короткі лапи і прилизана біла шерсть із кількома чорними плямами говорили про повну відсутність будь-якої породистості. Його чорні вуглинки очей дивилися не на прилавок із багатим розмаїттям ковбас і не на сумки покупців, у яких

зникали згортки зі смачним ароматом, а намагалися зловити погляд кожної людини, що підходила до прилавка.

Ніхто не міг не звернути своєї уваги на цього пса. Його очі блищали від вологи. Здавалося, ось-ось із куточка викотиться сльоза. Рука людини мимоволі тягнулася до сумки. І ось тоді в пащу до пса й летіла сарделька. Зловивши ласощі, пес відходив убік і швидко проковтував їх. Потім він знову повертався на своє місце, вставляв на задні лапи і намагався зустрітися поглядом із наступним покупцем.

«Можливо, ось цей, який тримає дитину за руку, побачить в мені не жебрака, а вірного друга та надійного сторожа. А як би я грався з його дівчинкою, адже я в душі артист і люблю повеселити друзів». Маленька ручка потягнулася до чорного носа.

– Не чіпай... На, кинь йому, – пролунав грізний окрик над головою дівчинки.

Сосиска злетіла вгору. Пес спритно спіймав її на льоту і завиляв хвостом.

«Йдуть, а шкода. Ми могли б подружитися. А цьому товстуну напевно ніхто не потрібен. О, як він зло дивиться на мене». Пес тихенько заскиглив.

Чоловік насупив брови і тупнув ногою. Бродяга відскочив убік і вискалившись, показав ікла.

На іншому кінці ринку чорнявий хлопчина років одинадцяти-дванадцяти у великій вовняній сорочці, одягнений на брудну футболку як курточка, смикав за рукав жінку середніх років.

– Тітонько, дайте копійчку, – безвинним поглядом він дивився жінці в обличчя і простягав руку.

Та, порившись у сумці, дістала булочку та яблуко і простягнула прохачеві.

– Спасибі вам, – хлопчик, притиснувши до себе отриману їжу, повернувся і пішов у дальній кут ринку, де були звалені в купу коробки від товарів і поламані ящики.

Сівши на один із ящиків, він підтягнув до себе інший, перевернувши його догори дном. «Це буде стіл», – вирішив хлопчина і, поклавши на нього яблуко, почав їсти булочку. Слідом за булкою було з'їдено і яблуко. Не хотілося нікуди йти, адже він на ногах ще зі світанку.

Діставши з-під футболки розпатлану дитячу книжку «Сказання про могутніх богатирів», він розклав її на колінах і, вкотре, почав перегортати сторінки. Розглядати великі барвисті малюнки було просто задоволенням.

Зупинившись на одному з них, хлопчик став придивлятися до його деталей. Могутній витязь на величезному коні, опустивши спис, стояв на перехресті доріг перед каменем. Водячи пальцем по напису на камені, хлопчисько прочитав в голос по-складах.

– Підеш праворуч – багатство знайдеш. Підеш наліво – коня втратиш. Підеш прямо – голову складеш.

Він пам'ятав цю розповідь про могутнього богатира. Чому ж він обрав дорогу прямо, а не праворуч чи, хоча б, ліворуч? А якби він пішов за багатством і славою, що б тоді було? Так, а там він міг би втратити коня – свого найкращого друга. А тут на нього чекав ворог.

Хлопчина ще довго сидів, спершись спиною у купу коробок і тримаючи на колінах відкриту книгу. Камінь, який стояв на роздоріжжі доріг, не давав йому спокою. Що чекає на нього самого попереду? Чого очікувати йому від цього непростого життя волоцюги?

Удар по потилиці був абсолютно несподіваним. Різко відскочивши вбік, він обернувся і побачив перед собою

здоровенного м'ясника в брудному фартухі. Той упер руки в боки і виставив вперед живіт.

– А ну провалуй звідси, покидьок. Щоб я тебе тут більше не бачив.

Хлопчик підібрав книжку, котра випала з рук, і примружившись, подивився прямо в очі м'ясникові. Це все одно його територія і нехай цей товстун хоч лопне від злості.

Вийшовши за бічні ворота ринку, він присів навпочіпки біля однієї з колон паркану. Двоє хлопців з'явилися поруч зовсім непомітно.

– Гей, Картоха, йдемо картоплю лопати. Чого розсівся? У нас багаття вже готове, – сказав Саньок, стукнувши його легенько по плечу.

– Класно. Погнали, пацани, – хлопчина сховав свою дорогоцінну книжку під футболку і пішов за друзями.

2

1998 рік. Україна. АР Крим. Жовтнєве.

Маленький похилений будиночок стояв на краю селища з протилежного боку від станції. Запітніле вікно насилу пропускало тьмяне світло. На кухні було жарко. Зовсім не відчувалося, що квартира вікна була відкрита. Самогонний апарат видавав продукцію вже десять годин поспіль.

Жанна підв'язала волосся вище, щоб воно не падало на очі, і почала пересувати великі бідони з брагою. Вона якщо працювала, то працювала до знемоги. Молодість і сила тренованих рук робили чудеса. Трилітрові бутлі та півлітровки із злегка мутнуватою рідиною поступово за-

повнили всі чотири полиці в підвалі. Вимкнувши газ і витерши руки об рушник, жінка присіла на табурет.

Роботу зроблено. Окинувши поглядом кухню, вона посміхнулася. Все виглядало як після погрому. «Ні, наводити порядки – це вже завтра» – подумала жінка. Перші покупки з'являться тільки ввечері. Вона встигне виспатися та привести все до ладу. Прикривши двері кухні, Жанна вирушила до спальні. Втома брала гору. Тільки б швидше до подушки.

Це був її бізнес. Приємно було відчувати себе діловою жінкою і шарудіти пачками грошей. Час був такий, коли кожен сам за себе. І вона сама вивела себе в самостійне життя і доб'ється всього теж сама.

Скинувши з себе фартух і сукню, Жанна присіла на ліжко. Погляд упав на залізну коробочку, яка стояла на дальньому краю столу. Сорок маленьких пакетиків із білим порошком принесли їй цигани ще тиждень тому, а сьогодні вранці приходили по гроші. Кілька днів вона не торкалася цієї коробочки, а коли відкрила, там нічого не було. Пакетики з наркотою зникли. Вони, найімовірніше, самі її якось обдурили, а зараз вимагають гроші. Погрожують. Гаразд. Якщо вона продасть всю сьогоднішню партію пійла, то половину суми вона поверне. Але щоб ще раз зв'язатися з наркотою? Ніколи!

Очі закрилися. Голова сама впала на подушку.

У двері стукали довго і сильно. Жанна ледве розплющила очі. Була ще ніч. Вона підійшла до дверей.

– Хто?

– Це я, Зоя. Відкрий.

Зоя була донькою циганського барона. Вони дружили і любили разом проводити час вечорами.

– Жанночко, біжи. Вони зараз приїдуть вбивати тебе. Чуєш, мотоцикл. Швидше.

Зачинивши вхідні двері, дівчата пробігли через коридор у спальню. Жанна відчинила вікно. Вони по черзі вистрибнули на подвір'я із заднього боку будинку і пригинаючись, стали пробиратися до густого чагарнику, що ріс на сусідньому городі.

Мотор мотоцикла затих і почувся стукіт у двері. Якийсь гуркіт, а потім у будинку почулася метушня.

– Зойко, йди додому, а то вони здогадаються, що ти мене попередила, – Жанна намагалася говорити пошепки, нахилившись до самого вуха подруги.

– Як же я тебе кину? Адже вони будуть чатувати тебе в будинку. Скажи – це все через наркотику?

– Так. Тільки мені здається, що вони мене самі підставили. Принесли коробку. Ми разом рахували пакетики. Через кілька днів я відкрила коробку, а там нічого немає. Куди вони могли діватися? Я їх собі не брала.

– На них це схоже. Тільки вони хочуть тебе вбити. Заважаєш ти їм своїм бізнесом. Прошу тебе, не повертайся додому.

– Я ж тільки в нічній сорочці залишилася... Гаразд, не переживай за мене. Вони мене не знайдуть. Прощавай, подруго. Біжи.

Жанна тихенько підштовхнула Зою і та поповзла навкарачки в бік своєї вулиці. Залишившись сама, вона закусила губу. Хотілося плакати. Виробництво самогону налагоджувалося так довго. Скільки разів її штрафували і відбирали апарат. Востаннє вона все, що зібрала, вклала в нове обладнання. Ці наркотики перекреслили всі її старання. Вона так мріяла купити маленьку однокімнатну квартирку в Сімферополі. Просто дуже хочеться мати хоч трошки щастя в цьому житті.

Зараз вихід був один. По городах пробратися до будинку баби Ані і попросити на кілька днів заховати її. Жанна стала тихенько пробиратися через чагарник. З іншого боку будинку заурчав мотор мотоцикла і поступово рокіт потонував серед вулиць селища. У будинку було тихо. Добре б забрати гроші, документи та одяг.

Підкравшись до вікна, Жанна поставила ногу на виступ фундаменту і взялася за підвіконня, щоб пірнути всередину. Здоровенна рука схопила її за горло, а друга за руку вище ліктя. На мить здалося, що це її брудне минуле з неймовірною силою втягує її в темряву.

3

1998 рік. Україна. АР Крим. Джанкой.

Вчителька квапила дітей покинути вагон електрички. Оля продовжувала сидіти біля вікна, роздивляючись будівлю вокзалу. Як шкода, що мандрівка закінчилася і треба повертатися додому. Це вона вперше виїхала за межі свого міста. Добре, що в останній день занять для четвертих класів вирішили організувати поїздку до Сімферополя. Усе літо, як завжди, їй доведеться провести вдома.

– Олю, виходимо, – Віра Георгіївна посміхнулася і простягнула руку.

Вийшовши з вагона, весь клас зібрався на пероні.

– Підніміть руку, кому сподобалася наша екскурсія? – запитала вчителька.

Усі підняли руки і на перебій висловлювали свої враження.

– Хлопці, зараз усі розходяться по домівках. Ми прощаємося з вами на все літо. Щастя вам і до зустрічі, – Віра Георгіївна відокремила чотирьох учнів, яким потрібно було додому їхати автобусом, і пішла до зупинки.

Усі розбрелися в різні боки. Оля перерахувала гроші, що залишилися від поїздки, і попрямувала до кіоску з морозивом.

Дорогою додому можна було зайти на роботу до тата. Його майстерня розташовувалася в підвалі п'ятиповерхового будинку якраз на півдорозі. Ось вже шість місяців тато працював у цій майстерні. Вони робили кілька видів Кримських сувенірів: «Ластівчине гніздо», «Бахчисарайський фонтан» із трояндами, Севастопольський «Пам'ятник загиблим кораблям», вітрильні кораблі та симпатичних дельфінів. Було дуже цікаво спостерігати, як зі шматка дерева виточували деталі різних фігурок, як відливали з рідкої глини пам'ятки Криму та різне інше.

Пройшовши два квартали, Оля звернула праворуч і опинилася у дворі п'ятиповерхових будинків. На стіні одного з них над входом у підвал висіла вивіска «Сувенірна майстерня». Двері були відчинені. Сходишки вниз і ось зал майстерні.

Дівчинка завмерла біля входу і не наважувалася зробити наступний крок. Здавалося, що майстернею пронісся неймовірної сили ураган. Все було розгромлено, верстати перевернуті й розбиті, кругом валялися осколки сувенірів. У дальньому кутку стояв дядько Льоша і кутив. Більше нікого не було.

– Дядь Льоша, що сталося? Де тато?

– Ех, Оленько, біда в нас... Біда... А татко твій вдома. Сподіваюся, відійде.